

Ze is er nog!

Mijn kamerdeur zwaait open. Koen komt binnen. Samen met hem dartelt onze kleine Jaron de kamer binnen. Blij en vrolijk als altijd: 'Mama!'

Na hen, stilletjes en met zijn rug tegen de muur, volgt Ilian. Hij kijkt met grote ogen naar me en zegt niets. Na enkele seconden al begint hij te glimlachen. Een glimlach tot achter zijn oren. Zo stil gelukkig heb ik hem nog nooit gezien. Hij blijft me bekijken, van kop tot teen. En het eerste wat hij zegt nadat hij me twee maanden niet heeft gezien, is: 'Mama, waarom zit er zo een kabel in je neus?' Typisch Ilian: hij bestudeert deze nieuwe omgeving en begint zich meteen van alles af te vragen.

'Ik kan nog niet zelf eten, Ilian, en daarom zit dat buisje in mijn neus. Het buisje is verbonden met een soort zak die aan de metalen paal naast mijn bed hangt, een zak waarin vloeibaar eten zit. Via dat buisje stroomt de vloeistof tot in mijn maag en zo heb ik geen honger meer.'

'Ah, dat is goed, mama. En wat is dat daar aan je neus?' gaat hij verder.

'Dat is een zuurstofbrilletje. Het brengt zuivere lucht, zuurstof, tot in mijn longen, want ik kan nog niet zo goed alleen ademen.'

Ilian kijkt nog even naar me en vraagt dan: 'Papa, krijgen we nu een sapje?'

En daarmee is voor hem de kous af: zijn mama is er dus toch nog. Ze ligt echt in het ziekenhuis (zoals papa al lang beweert) én ze kent een antwoord op al zijn vragen. Wat wil je meer? Het stelt hem duidelijk gerust. Dat zijn mama er een beetje anders uitziet, is duidelijk niet zo erg: zolang ze er maar is. Hij kan nu proberen zijn 'gewone' leven weer te hervatten.

En Jaron? Papa is nu zijn grote vriend, zijn belangrijkste verzorger. Ik ben dan misschien toevallig zijn mama, ik zou net zo goed een tante of zo kunnen zijn. Hij is niet bang van me, maar wil ook niet speciaal bij me zijn. Maar dat komt nog wel: laat hem eerst maar weer eens wennen aan het feit dat hij een mama heeft.

Even later zitten ze allebei bij me op bed: mijn dikke vriend Ilian, en mijn kleine kabouter Jaron. We kijken samen in een boekje, net als thuis ... Al is dat wel twee maanden geleden.

Kusjes van mama

Woensdag 25 maart is de dag dat ik mijn zoontjes voor het eerst terugzie. Ik lig net in een 'gewone' afdeling van het ziekenhuis. Ik heb diep nagedacht over hoe ik het weerzien zal aanpakken. Zouden ze erg veranderd zijn? En hoe bereid ik hen op mijn toestand voor?

Stel je voor dat ze me niet meer herkennen. Ik ben naar verluidt behoorlijk vermagerd: mijn jukbeenderen priemen uit mijn wangen, mijn ogen zitten diep – veel te diep – in hun oogkassen, mijn armen zijn flinterdun en er kleeft nog een opvallende bruine korst aan mijn neus. 'Je ziet eruit alsof je net uit Dachau komt', zegt Koen. Twee maanden op intensieve zorgen, een efficiënter dieet bestaat er niet.

Zullen ze niet te veel schrikken van al die buisjes en 'kabels' die op, rond en aan hun mama hangen? Van die piepende toestellen en schermen met onverklaarbare lijntjes? Hoe zal ik hen begroeten als ze binnenkomen? Ik kan hen niet eens behoorlijk knuffelen ... Zal ik mijn tranen kunnen bedwingen? Ik wil in elk geval niet huilen, want dan gaan ze mijn toestand misschien wel dramatiseren en dan is het hek van de dam. Trouwens, wat hebben ze aan een wenende mama? En ik ga hen in ieder geval nog niets over mijn benen vertellen, laat ze eerst maar eens opnieuw aan mij wennen.

Twee lange maanden zijn het geweest. Twee maanden van gemis, bij mij en bij de kinderen, hoor ik van Koen. Vooral onze oudste zoon, Ilian, heeft er veel last van. 'Papa, wanneer mag *ik* mama een keertje bezoeken?'

Drieënhalf is hij, en hij is ontzettend lang flink geweest. Maar stilaan begint het moeilijk te worden: hij loopt almaar meer aan de hand van juf Greet en is meestal heel stil in de klas. Of hij wordt opstandig en tegendraads, wat we niet van hem gewend zijn. Zodra hij zich thuis begon te voelen in de eerste kleuterklas, was hij helemaal opengebloeid, uitgelaten en boordevol energie. Juf Greet moest hem vooral intomen. Maar nu is dat allemaal veranderd: hij heeft zijn mama al twee maanden niet meer gezien en is er niet langer gerust in. Is alles wel in orde met haar? Want papa *zegt* wel elke dag dat hij naar mama gaat, in het ziekenhuis, maar *hij* mag nooit mee. Hij krijgt haar niet meer te zien. *Is mama er nog wel?*

Net als Ilian zit ook ik met veel vragen. En krijg ook ik mijn informatie uit de tweede hand: ik moet vertrouwen op wat Koen me zegt.

Dat Ilian een 'cadeautje van mama' heeft gekregen toen ik net in het ziekenhuis lag, zo vertelt Koen me. Een buisje met iets zachts erin voor op de lippen, net boter. Dat hij het 'zijn lippenbalsem' noemt. En dat Ilian als hij een beetje verdrietig is of zich alleen voelt, dat buisje neemt, in een hoekje van de zetel kruipt en wat van die zalf op zijn lippen smeert. Want papa heeft hem verteld dat het dan net is alsof hij kusjes van mama krijgt. En ja, onze flinke zoon zegt dat het soms helpt. Maar die boterkusjes zijn toch niet meer voldoende. 's Nachts schrikt hij wakker en denkt

dat er iets ergs gebeurd is met mij. Papa moet dan soms wel een kwartier met hem rondlopen voordat hij getroost is.

Dat Ilian steeds vaker probeert of hij mama niet kan zien, zo vertelt Koen nog. 'Papa, wanneer mag *ik* een keer-tje mee bij mama?'

'Morgen jongen, morgen. Dan gaan we samen met je kleine broer naar het ziekenhuis. Maar mama is nog heel erg ziek, ze moet nog de hele dag in bed blijven en zal niet met je kunnen spelen.'

'Dat is goed, papa.' En dan is hij weer even getroost.

Ik heb de dagen afgeteld tot ik onze twee jongens terug kan zien. In het brandwondencentrum had het uiteindelijk misschien wel gekund, maar we vonden het beter van niet: ik lag er zo zwaar toegetakeld bij, ik kon de kinderen niet eens aanraken. Stel je voor: je ziet je kinderen maanden niet, en als het dan toch zover is, moet je noodgedwongen afstand houden. Neen, dankjewel.

Intussen knaagt het gemis enorm, er zijn geen woorden om dat te beschrijven. Zou Jaron al alleen kunnen stappen? Toen ik ziek werd, zette hij nog maar enkele voorzichtige pasjes aan de hand van mama of papa, hij kroop veel liever – en kon dat ook heel snel.

Ik zit ook met een gigantisch schuldgevoel tegenover Ilian: voor die ene keer dat ik hem een tik tegen zijn blote billen gaf en hem in de hoek zette. Hij was twee, wou zijn grenzen aftasten. Ik verloor helaas mijn geduld en mijn hand vloog uit. Ik heb daar, nu ik al zo lang in het ziekenhuis lig, zo ontzettend veel pijn van. Waarom heb ik hem toen toch zo hard aangepakt? Hij had dat toch niet ver-

diend? Had ik hem maar op een andere manier bijgestuurd! Hoe langer ik hem mis, hoe groter mijn schuldgevoel wordt. En tegelijk groeit de overtuiging dat ik, als ik ooit uit deze ellendige situatie geraak, het helemaal anders zal aanpakken ...

Omdat ik onze kindjes al zo lang moet missen, heeft Koen massa's foto's van hen gemaakt. Van alledaagse taferelen, zodat ik op afstand kan volgen hoe het er thuis aan toegaat en hoe snel die twee ukken veranderen. Ilian met zijn paarse lievelingsbal, Jaron met in de ene hand een fles melk en in de andere een plastic voetenbankje. Koen heeft die foto's uitvergroot en het gedaan gekregen dat hij ze in mijn kamer mocht ophangen – een van zijn vele overwinningen in het brandwondencentrum.

Recht tegenover mijn bed hangen ze, zodat ik maar mijn ogen moet openen en kan denken dat Ilian en Jaron bij me zijn. Grote foto's, in A4-formaat, waar ik niet naast kan kijken. En dat is uiterst belangrijk, want ik lig lang roerloos in bed. Enkel in staat mijn ogen te openen, zo af en toe. Gelukkig dus wel met mijn jongens in het zicht.

Zalvende indoctrinatie

Het weerzien met Ilian en Jaron is het eerste moment van geluk na een helse periode van afzien en lijden. Van niet weten wat en waarom. Van twee maanden op intensieve zorgen en lange, lange periodes van coma en subcoma. Als ik er, na enkele weken van doodziek zijn, af en toe in slaag om mijn ogen open te doen, zit Koen steevast aan mijn bed. Beetje bij beetje probeert hij me dan duidelijk te maken waar ik ben en wat er gebeurd is. Maar het gaat tergend traag, want na enkele minuten zak ik alweer weg in een diepe, comateuze slaap.

'Je ligt in het Brandwondencentrum van het UZ in Gent, dat is een intensieve dienst, je armen en je handen zijn verwond en je voeten en onderbenen ook. Je armen en handen zullen we wel min of meer in orde krijgen, maar je voeten en een deel van je benen zijn niet meer te redden, die moeten er helaas af. Maar je zal zeker weer kunnen stappen, met prothesen.'

De boodschap sijpelt langzaam binnen, maar komt dan aan als een stoot van tienduizend volt: mijn voeten *moeten*

eraf. En een deel van mijn benen. Een klap die een gigantische leegte achterlaat. Alsof de taal er nog geen woorden voor bedacht heeft.

Maar toch, Koen praat er zo gewoontjes over, als een man die tegen zijn vrouw zegt dat hij even sigaretten gaat halen. Het klinkt zo alledaags uit zijn mond, dat ik even de indruk krijg dat het misschien allemaal nog zo erg niet is. Of misschien ben ik nog zo versuft door de zware medicatie en pijnstillers dat er geen verdere vragen in mijn hoofd opkomen. Dat de ernst van wat er gebeurt niet helemaal tot me doordringt.

Misschien is het wat naïef om zomaar te geloven dat 'alles wel weer goed komt'. Maar als mijn man er zo zeker van is, en zo klinkt hij *echt* wel, waarom zou ik me dan nu al zorgen maken?

'Je ligt in het Brandwondencentrum van het UZ in Gent, dat is een intensieve dienst. Het komt allemaal in orde, daar gaan we samen voor vechten.'

En vechten heeft Koen al gedaan. Toen een arts me wou meedelen dat mijn voeten en een deel van mijn onderbenen geamputeerd moesten worden, heeft hij zo hard gebruld dat hij me uiteindelijk zelf dat ingrijpende nieuws mocht vertellen. (Of heeft de arts het stiekem toch gedaan, en heb ik met opzet mijn ogen en oren gesloten?)

'Je ligt in het Brandwondencentrum van het UZ in Gent, dat is een intensieve dienst. Je bent nu nog zwak, maar we gaan je hier weer buiten krijgen. Want weet je, als we negentig zijn gaan we samen

op de Douro varen. We zullen dan op onze buik op het dek liggen om onder die heel lage brug te kunnen doorvaren, net zoals tijdens onze eerste riviercruise daar. We hebben dat jaren geleden zo afgesproken en daar houd ik je aan.'

Ik kan hem niet antwoorden, maar wat zou ik graag. Helaas, helaas. Ik kan enkel met mijn ogen knippen, want ik ben geïntubeerd: ik hang vol met kabels en er steekt een dikke 'buis' in mijn mond die zuurstof tot in mijn longen brengt, want ik kan niet meer zelfstandig ademen. Eten lukt natuurlijk al helemaal niet, evenmin als plassen.

Al bijna twee maanden leef ik bij de gratie van die kabels en machines en, vooral, van de hopelijk juiste beslissingen van de artsen. Maar weet je wat nog het ergste is? Dat ik door het beademingsapparaat helemaal niets meer kan zeggen, het is gewoon fysiek onmogelijk. Of dat ik niets kan vragen. Geen woord, geen letter, geen klank. Nada. Niets. Ik kan niet meer communiceren, ben volledig afgesloten van de buitenwereld.

'Je ligt in het Brandwondencentrum van het UZ in Gent, dat is een intensieve dienst.'

De vraag waarom ik in een brandwondencentrum lig baart me nog het meeste zorgen. Ik heb toch helemaal geen brandwonden? Als je brandwonden hebt, ben je volledig ingepakt in windels en verbanden, en doorsta je helse pijnen. Maar ik lijk toch niet op een mummie? Onuitstaanbare pijn heb ik wel, zeker tijdens de verzorging, maar dan krijg ik een spuitje en voel ik het gelukkig weer wat minder.

Of ik val vanzelf opnieuw in slaap. Dus pijn wel, maar brandwonden? Volgens mij niet, nee.

Dit móét met andere woorden een vergissing zijn: ik hoor hier niet thuis! Trouwens, hét brandwondencentrum ligt toch in Neder-over-Heembeek, en niet in Gent?

Maar waarom blijft mijn man dan toch keer op keer herhalen dat ik er wél in lig? Kan hij dat niet eens beter uitleggen? Maar ja, hoe tover ik vraagtekens in mijn ogen? Ik kan met moeite met mijn ogen knipperen, hoe zou ik dan ook nog een duidelijke, vragende expressie in mijn blik kunnen leggen?

Laat ik mezelf nog eens goed bekijken: verbanden rond mijn armen en handen, mijn benen en voeten, meer kan ik niet zien. Zou ons huis afgebrand zijn? Helemaal zeker weet ik het niet, maar ik denk het niet, want dan zouden onze zonen toch ook in het ziekenhuis liggen en daar vertelt Koen niets over. Of mag ik dat (nog) niet weten? Trouwens, hij ziet er zelf ook niet gewond uit.

Misschien zat ik wel alleen in de auto, had ik een ongeval en is mijn wagen uitgebrand? Was ik onderweg naar het werk? Of misschien al op de terugweg, aan dat vrese-lijke punt op de Brusselse Ring, in Strombeek, waar de auto's je voorbijrazen, snel nog even van rijstrook wisselen en dan op de rem gaan staan om niet op de staart van de file in te rijden. Heeft een auto me de pas afgesneden en ben ik in de berm beland? Dat moet het wel zijn: een autobrand, ja ... En even vind ik wat rust bij die gedachte.

'Je ligt in het Brandwondencentrum van het UZ in Gent, dat is een intensieve dienst.'

Ja, ja, dat weet ik nu al wel.

'Je bent er erg aan toe, maar we gaan er samen voor vechten en dan komt alles in orde. Je bent zwaar ziek geweest, maar nu is het grootste gevaar geweken. Alleen je voeten en een deel van je benen zijn niet meer te redden.'

Ook dat heb ik al eens gehoord.

Het is misschien vreemd, maar net omdat Koen oneindig veel keren herhaalt waar ik lig en hoe het met me is, komt er een soort van rust over mij. Hij heeft de toestand tenminste nog onder controle: ik zal ooit weer beter worden, zegt hij. Die voortdurende herhaling van de naakte feiten helpt me er beetje bij beetje bovenop. Ik krijg weer wat houvast. Langzaam klim ik uit het moeras van mijn gedachten en zie ik door de bomen het bos weer. Ik krijg weer een beetje grip op de bodemloze put waarin ik gevallen ben, op mijn o zo fragiele leven.

Het is verschrikkelijk allemaal en ik moet ongetwijfeld nog door een aartsmoeilijke fase, want heeft Koen niet gezegd dat mijn voeten en onderbenen zullen 'verdwijnen'? Maar hij biedt me ook een toekomstperspectief: ik zal weer kunnen stappen na de dubbele amputatie. Stappen, mensen, jawel! Alles zal weer min of meer als vroeger worden. Vermoed ik toch. Aan dat perspectief klamp ik mij met man en macht vast. Weer kunnen stappen wordt mijn nieuwe levensdoel.

De eindeloze, liefdevolle ondersteuning van mijn compagnon de route, de voortdurende herhalingen en het voor-

uitzicht op een ander maar kwalitatief nog hoogstaand leven, geven me een flinke duw in de juiste richting. Koens morele steun is fundamenteel, zeker zo belangrijk als de technische kennis van het medisch personeel. Want zijn sterkende woorden geven me, weliswaar onbewust, de kracht om door te gaan. De positieve attitude van mijn man is cruciaal voor mijn genezingsproces.

Ik sta er versteld van dat het medisch personeel, en vooral de artsen, het belang daarvan niet *meer* beklemtonen. Dat ook zij me niet 'een nieuw levensperspectief' op een schaalte aanbieden. Eigenaardig, want is niet elke patiënt gebaat bij het vooruitzicht van een beter leven dan dat in een ziekenhuisbed? Ik weet het wel: je moet een positieve diagnose *kunnen* stellen, maar toch, iemand een lichtpunt aan het eind van de tunnel bieden kan wonderen doen, hoe flauw het schijnsel ook is. Of denken de artsen en verpleegkundigen van het brandwondencentrum nog steeds dat ik het niet zal halen?

Koens bemoedigende woorden zijn intussen zo fel in mijn geheugen gehamerd dat ze een soort van *zalvende indoctrinatie* worden. Een soort van indoctrinatie die goed doet in plaats van schaadt, een positieve brainwash.

Wat nog meer is: elke keer dat hij die zalvende woorden uitsprekt, gebruikt hij zijn 'speciale stem'. Hij praat niet zoals ik dat van hem gewoon ben, neen, er ligt een emotie in zijn stem die ik nooit eerder heb gehoord: een sterkende, empathische, liefdevolle zachtheid. Hij begroet me telkens met: 'Dag grote meid', en spreekt die woorden op zo een manier uit dat je niet anders *kunt* dan je groot én sterk én goed voelen. Een warme, meelevende toon. Zeker niet mee-

lijwekkend. Ik voel me weliswaar erbarmelijk, maar die warme woorden doen me even vergeten wat voor een hoopje ellende ik ben.

Ik leef helemaal op als ik die *'soothing voice'* hoor, dan voel ik me even niet meer moederziel alleen met mijn angsten en pijn. Dan vergeet ik voor een moment mijn ellende en beseft ik dat mijn levensgezel dat allemaal met me wil delen. Ik weet niet of Koen zich bewust is van de kracht van zijn zalvende stem. Gebruikt hij die bewust, of is het zijn natuurlijke reflex in een levensbedreigende situatie? Wat maakt het uit? Eén ding staat als een paal boven water: ik kan hem voor geen geld missen, hij is onbetaalbaar. *Thank God*. Ik ben met mijn gat in de boter gevallen!